סתר עליון

מיישב סתירו'ת מגלה נסתרו'ת
ומסדר מערכות בחכמה
אשר גילה קדוש עליו'ן האר"י הח"י זיע"א

כולל
חלק הביאורים וחלק המערכות
קונטרס פותח שערים ופתחי שערים
ומצורף אליהם
אמרות טהורות על תורה ומועדים
מאמרי חז"ל וליקוטים

נלקט ונסדר בפעם הראשונה, חמדה גנוזה זה כשישים שנה.
אשר השאיר אחריו ברכה בכתי"ק, ארי במסתרים טמיר ונעלם,
דנהירין ליה שבילי דאורייתא וידיו רב לו בחכמה העליונה,
נצר מגזע תרשישים שרפי מעלה

כ"ק אדמו"ר הגה"ק
רבי משה יהושע לנדמן זצוקלה"ה

רועה עדתו בעיר בענדר ובעיר גאלאץ יצ"ו
ואח"כ תקע אהלו בארה"ק עיר בני ברק ושם מנו"כ

יוצא לאור פעיה"ק ירושלים תובב"א שנת ה'תש"פ

כל הזכויות שמורות

©

כיון שתוכן הספר הוא נחלת וירושת אבות, וגם הרבה דמים ויגיעה הושקעו בעריכתו לדפוס, ע"כ ע"פ דת תוה"ק ולהבדיל ע"פ חוקי המדינות אין להעתיק ו/או לצלם ו/או לסרוק ו/או לשמור בכל מאגר מידע וספרים ו/או בכל אופן שהוא ללא רשות מפורשת מנכד המחבר המו"ל

לכל הערה וכדו' ולכל עניני הספר יש לפנות להמו"ל

בטל' – 054.84.044.56

או באימייל –

erl04456@gmail.com

בארה"ב ניתן לפנות ל –

מוהר"ר שלום מיכאלוויטש שליט"א

בטל – 845.821.6809

וזאת למודעי

שם הספר - **סתר עליון** - ניתן על פי דברי אדמו"ר הרה"ק המחבר עצמו, שמצאנו שקרא כך לחיבור שהתחיל להכין, וכתב בתחילתו בזה"ל **'סתר עליון – בו יבואו לכלל ישוב דברי האריז"ל הסותרים זא"ז'** עכ"ל, וכמובן שכוונתו למליצת הרמז ש'סתר' כולל גם משמעות סתירה, והמכוון שבא **ליישב 'סתירת' דברי קדוש 'עליון' האריז"ל**, אלא שלא זכינו שיסיים מחשבתו לסדר חיבור מסוים זה. אמנם שבאנו לחשוב על קריאת השם לספר שלפנינו נתעוררנו שאולי יש מקום לקרוא במטבע זה שטבע הה"ק המחבר כשם גם לכל כתביו שמובאים לפניכם, כיון שגם הם הרי כל עיקרם באו ליישב ולסדר דברי קדוש עליון האריז"ל שבאו מפוזרים ורבו בהם הסתירות וכמבואר בהקדמה, ורבות נתחבטנו בזה, ובהתייעצות עם כמו"כ גדולים וטובים הוסכם שאם יהיה גלוי וברור **שלא מאיתנו יצא שם זה אלא מהה"ק המחבר, ולכוונה מיוחדת כנ"ל**, ולא הילכנו ח"ו בגדולות ונפלאות ממנו, הרי שיש מקום אכן לקרוא כך את כל כתביו, ובס"ד האיר ה' עינינו ומצאנו שגם נרמז שמו בשם זה, ש**'סתר עליון'** עם הכולל (-תתכ"ז) עולה כמספר **'משה יהושע'** (-תשל"ו) בצירוף יחוד **'הוי"ה א-דנ"י'** (-צ"א), וכן עולה כמספר **'מן משה יהושע'** ועם הכולל עולה כמספר **'נאם משה יהושע'**, והלא דבר הוא.

ועי' במצודות דוד על הפסוק (תהילים צא א) וז"ל 'יושב בסתר עליון ר"ל המתבודד בעבודת ה' ובעיון סתרי תורתו'.

ועי' ביוסף תהילות להחיד"א שם וז"ל 'אפשר במה שכתוב בזהר הקדוש דהעוסק בסתרי תורה ה' חופף עליו שלא יקטרגו עליו, וז"ש יושב בסתר עליון הזוכה להתישב ברזי תורה, בצל שדי יתלונן שלא יקטרגו עליו'.

וע"ע בתדא"ר פ' כז וז"ל 'אשרי אדם שיש בו ד"ת והוא יושב וקורא ושונה במקום צנוע וסתר, אצל מי מלינין אותו הוי אומר אצל הקב"ה שנאמר ישב בסתר עליון בצל ש-ד-י יתלונן'.

אמנם יצויין שבסוף רוב הגהותיו חתם הה"ק המחבר את שמו עליהם - והשי"ב משה – וכאשר תחזינה עיני המעיין, שכיוון בזה ברוב ענווה - חוץ מהמשמעות הפשוטה - גם לנוטריקון ו'ה'שם י'כפר ב'עד משה, וכפי אשר כתב במילואו בכמה מקומות.

ומי יתן ויהיו אמרינו לרצון ונמצא חן בעיני אלוקים ואדם.

ודי בהערה זו.

תוכן העניינים

הקדמות ומכתבי קודש מתלמידי הרה"ק המחבר ומצדיקי הדור זצוק"ל 13
מכתבי קודש לספר סתר עליון 31
פתח דבר 43
תולדות אדמו"ר הרה"ק המחבר בקצרה 49
הערות נחוצות 69
הקדמת אדמו"ר הרה"ק המחבר 75

ביאורים חידושים והנהות ע"ס הע"ח

חלק א
שער הכללים
פרק א ..... ג
פרק ב ..... ג
פרק יא ..... ג
שער א עיגולים ויושר
לכללות השער ..... ג
פרק ב ..... ג
פרק ד ..... ד
שער ב השלתשלות י"ס דרך עיגולים
פרק ב ..... ד
פרק ג ..... ד
שער ג סדר אצילות
פרק א ..... ד
שער ד אח"פ
לכללות פרקים א-ב-ג ..... ד
פרק א ..... ד
פרק ג ..... ה
שער ה טנת"א
לכללות פרקים א-ב ..... ה
פרק א ..... ה
שער ו העקודים
לכללות השער ..... ו
פרק ב ..... ו
שער ז מטי ולא מטי
לכללות השער ..... ו
פרק א ..... ו
שער ח דרושי נקודות
לכללות השער ..... ו
פרק א ..... ו
פרק ב ..... ז
פרק ג ..... ח
פרק ה ..... ח
פרק ו ..... ח
שער ט שביה"כ
לכללות השער ..... ט
פרק א ..... ט
פרק ב ..... ט
פרק ג ..... י
פרק ד ..... י
פרק ז ..... י
שער י התיקון
לכללות השער ..... י
פרק א ..... י
פרק ב ..... י
פרק ג ..... י

שער יא המלכים

פרק א ..... יא
פרק ה ..... יב
פרק ו ..... יג
פרק ז ..... יד
פרק ח ..... טו
פרק ט ..... טז

שער יב עתיק

פרק א ..... טז
פרק ב ..... יז
פרק ג ..... יז
פרק ה ..... יז

שער יג אריך אנפין

פרק ה ..... יז
פרק ו ..... יח
פרק ז ..... יח

שער יד או"א

פרק ג ..... יח
פרק ו ..... יח

שער טו הזיווגים

פרק א ..... יט
פרק ג ..... יט

שער טז הולדת או"א וזו"נ

פרק ב ..... יט
פרק ה ..... כ
פרק ו ..... כ

שער יז ז"א

פרק א ..... כ
פרק ב ..... כא

שער יח רפ"ח

פרק ג ..... כא
פרק ה ..... כב
פרק ו ..... כב

שער יט אנ"ך

פרק א ..... כב
פרק ה ..... כב
פרק ו ..... כג

שער כ המוחין

פרק א ..... כג
פרק ה ..... כג
פרק ו ..... כה
פרק ח ..... כה
פרק ט ..... כה
פרק יב ..... כז

שער כא לידת המוחין

פרק ג ..... כט

שער כב מוחין דקטנות

פרק ב ..... כט

שער כג מוחין דצלם

פרק א ..... כט
פרק ב ..... כט
פרק ד ..... כט
פרק ו ..... כט
פרק ח ..... כט

שער כד פרקי הצלם

פרק א ..... ל
פרק ג ..... ל
פרק ז ..... ל

חלק ב

שער כה דרושי הצלם

פרק א ..... ל
פרק ב ..... ל

שער כו הצלם

פרק ב ..... ל

שער כז פרטי ע"מ

פרק א ..... לא
פרק ב ..... לא
פרק ד ..... לב

שער כח העיבורים

פרק ב ..... לב
פרק ג ..... לב

פרק ה..... לב

שער כט הנסירה

פרק ב..... לב

פרק ג..... לב

שער ל הפרצופים

לכללות השער..... לב

שער לב הארת המוחין

פרק ז..... לב

שער לג אונאה

פרק ב..... לג

פרק ג..... לג

שער לד תיקון הנוק'

פרק א..... לג

פרק ב..... לג

פרק ו..... לד

שער לה תיקון חירח

פרק ג..... לד

פרק ה..... לד

שער לו מיעוט הירח

פרק א..... לה

פרק ב..... לה

פרק ד..... לה

שער לז יעקב ולאה

פרק ב..... לה

שער לח לאה ורחל

פרק א..... לה

פרק ד..... לה

פרק ז..... לו

שער טל מ"נ ומ"ד

דרוש א..... לו

דרוש ב..... לח

דרוש ג..... לט

דרוש ד..... לט

דרוש ה..... מד

דרוש ט..... מד

דרוש יא..... מד

דרוש יב..... מד

דרוש טו..... מה

שער מ פנימיות וחיצוניות

לכללות השער..... מה

דרוש א..... מה

דרוש ד..... מז

דרוש ו..... מז

דרוש ז..... מז

דרוש ח..... מז

דרוש י..... מז

דרוש טו..... מז

שער מא החשמל

פרק ב..... מז

פרק ג..... מז

שער מב דרושי אבי"ע

פרק ג..... מז

פרק יד..... מז

שער מד השמות

פרק ז..... מח

שער מז כסא הכבוד

פרק א-ד-ה..... מח

שער מז סדר אבי"ע

פרק ב..... מח

פרק ב-ד..... מח

שער מח הקליפות

פרק ג..... מח

פרק ד..... מט

שער מט קליפת נוגה

פרק א..... מט

פרק ב..... מט

פרק ג..... מט

פרק ד..... נ

פרק ה..... נ

פרק ו..... נא

פרק ח-ט..... נא

שער נ קיצור אבי"ע
פרק ג.....נא
פרק ד.....נא
פרק ה.....נב
פרק ז.....נב
פרק י.....נב
כללים שעשה הרח"ו.....נב

ביאורים חידושים והגהות בכתבי האר"י – רחוה"נ, ספר הגלגולים, שעה"מ, שעה"פ, שער מאמרי רשב"י, שערוה"ק, דרוש הדעת, דרושי פנימי ומקיף

הקדמת רחובות הנהר
ב ע"א-ו ע"א.....נה
ב ע"ב.....נה
ה ע"ג.....נה
ספר הגלגולים
פרק א-ב.....נו
פרק ב.....נו
פרק ד.....נח
פרק ה.....נח
פרק ו.....נח
פרק ז.....נט
פרק ח.....ס
פרק יד.....ס
פרק טז.....ס
פרק יז.....סא
פרק יט.....סא
פרק כ.....סא
פרק כא.....סא
פרק כב.....סב
פרק כג.....סב
פרק כד.....סב
פרק לג.....סב
פרק לה.....סב
פרק מג.....סב
פרק מו.....סג
פרק נא.....סג
פרק נב.....סג

מפתח לפי שער הגלגולים[1]

הק' ג - סה"ג מות י, יג
הק' ג - סה"ג מות יג
הק' ד - סה"ג מות ח
הק' ה - סה"ג מות ה, ו
הק' ז - סה"ג מות כג
הק' ח - סה"ג מות ז
הק' יג - סה"ג מות ג
הק' יג - סה"ג מות יב
הק' טו - סה"ג מות ט
הק' טז - סה"ג מות ד
הק' כג - סה"ג מות ב
הק' כו - סה"ג מות ל
הק' כז - סה"ג מות כב
הק' כט - סה"ג מות כד
הק' לג - סה"ג מות כד, לב

1. א"ה, הביאורים לספר הגלגולים חולקו לאותיות א"ב, וכאן צוין לפי סדר שער הגלגולים כל ענין באיזה אות הוא נידון על סדר ספר הגלגולים.

הק׳ לג - סה״ג מות לג, לד
הק׳ לג - סה״ג מות כט
הק׳ לד - סה״ג מות לח
הק׳ לה - סה״ג מות כה, כו
הק׳ לח - סה״ג מות כד
הק׳ לט - סה״ג מות כג, ל
שער המצות
פרשת ויקרא ..... סד
פרשת עקב ..... סד
פרשת ראה ..... סה
פרשת שופטים ..... סה
שער הפסוקים, ספר הליקוטים
פרשת בראשית ..... סה
פרשת לך לך ..... סה
פרשת וירא ..... סו
פרשת ויחי ..... סט
פרשת שמות ..... סט
פרשת תרומה ..... סט
פרשת בהר ..... ע
פרשת בהעלותך ..... ע
פרשת שלח ..... ע
פרשת ראה ..... ע
פרשת שופטים ..... ע
פרשת כי תצא ..... עא
ספר ישעיה ..... עב
ספר תהילים ..... עב
שער מאמרי רשב״י
פרשת וירא ..... עב
פרשת קדושים ..... עב
שער רוה״ק ..... עג
ביאור דרוש הדעת משער ההקדמות ..... עד
ביאור דרושי פנימי ומקיף מספר מבו״ש ..... פה

חלק המערכות

מערכת אחורים דאו״א ..... צג
כמה בחי׳ אחורים נפילתם ובירורם ..... צג
מערכת הגבורות והמתקתם ..... צה
ענין שורש הדינים ושורש הקליפות ..... צה
ש״ך ופ״ר דינים ..... צה
המתקת הדינים ..... צו
מערכת הזיווגים ..... צז
כמה מיני זיווגים ..... צז
זיווג נשיקין ..... ק
ז׳ מיני נשיקין ..... קא
מערכת כלי ורוחא ומ״נ ..... קא
כלי לקבל מ״נ דאמא ודנוק׳ ..... קא
עוד ביאורים ..... קד
מערכת עיבור ויניקה ..... קט
מערכת חצלם ..... קיא
מאמר הפרצופים ..... קיג
מערכת שבירה בירור ותיקון ..... קכא
בירור ניה״ק דז׳ מלכים וההפרש בין הג״ר לז״ת ביציאתן ..... קכא
שבירה ותיקון והעלאת מ״נ (א) ..... קכט
שבירה ותיקון והעלאת מ״נ (ב) ..... קלה
שבירה ותיקון והעלאת מ״נ (ג) ..... קמד
חלוקת המ״ה והב״ן בפרצופי אצילות ..... קמז
ב׳ בחי׳ במ״ה וב״ן ..... קמח
תיקון והעלאת מ״ן (א) ..... קמח
תיקון והעלאת מ״ן (ב) ..... קנד
תיקון והעלאת מ״ן (ג) ..... קנז
בירור ניה״ק (א) ..... קנט
בירור ניה״ק (ב) ..... קס
בירור ניה״ק (ג) ..... קסב
ענין שביה״כ ..... קסג
ענין הטוב ורע בד׳ עולמות ..... קסד
סדר הבירור והעלאת מ״נ ..... קסה
בירור ותיקון הפרצופים דאבי״ע ..... קסז

ענין שבירה ותיקון בקצרה.....קסח
מערכת דרכי התיקון..... קסט
מערכת כוונות אכילה.....קסט
הפגם בנוק' ע"י חטא אדה"ר.....קעב
אופן הבירור ע"י תיקון המעשים.....קעו
התיקון ע"י גלות ויסורין.....קעו
בירורי הגלות בד' גלויות ובע' אומות.....קעט
כמה מיני בירורים.....קפ
סוד חיבוט הקבר.....קפג
ביאור מצות התשובה.....קפו
התיקונים שע"י תשובה וגלגול.....קפט
מצוות הצדקה.....קצ

מערכות וביאורים בכוונות תפילה וק"ש

סדר תיקון אבי"ע ועלייתן ע"י עובדא ומילולא.....קצה
מעשה.....קצה
דיבור.....קצו
פרשת התמיד.....קצח
קטורת.....קצח
ברייתא דר' ישמעאל.....קצט
כמה ביאורים בעליית העולמות מתלת לתלת.....ר
העלאת ניצוצי הקדושה מהקלי' דעשיה.....רו
סדר עליית העולמות מתלת לתלת בב"ש ביוצר ובעמידה.....רז
סדר ירידת העולמות ועלייתן מחצות הלילה ובד' חלקי התפילה.....רט
ביאורים בכוונות ק"ש ועמידה.....ריב
הקדמה לכוונות ק"ש.....ריב
ענין הק"ש כותיקין.....רטז
המשכת טיפת הזיווג בד' מיני ק"ש.....ריז
בענין המוחין הנמשכים בד' מיני ק"ש.....ריח
ההפרש בין ד' מיני ק"ש בענין המשכת הטיפה...רכ
הצורך לכוין הזיווג החיצון בתיבת שמע.....רכא
ק"ש - אמת ויציב - עמידה.....רכג
כוונות ק"ש.....רכד
כניסת המוחין בז"א בעמידה.....רלו
העלאת מ"נ באו"א.....רלו
ב' זקיפות.....רלח
התפשטות המוחין בעמידה.....רלט
הגהות וביאורים בכוונת ה' שפתי תפתח.....רלט

מערכות וביאורים בכוונות שבת ומועדים

החזרת האורות למשה ולישראל בליל שבת.....רמז
המשכת המוחין לכתר דנוק' בערבית דשבת.....רמח
ההפרש בין שבת לשבועות בענין אוכל נפש.....רמח
דרוש גלות מצרים.....רמט
ענין זמן ומועדי השנה.....רנב
סדר הנסירה.....רנב
כוונות התקיעות.....רנה
ביאור ענין שעיר לעזאזל.....רנו
שער החנוכה.....רנח
תיקון שובבי"ם.....רס

קונטרס פותח שערים - קיצור סדר ההשתלשלות מלוקט מכתבי האריז"ל בתוספת ביאורים

מפתח לקונטרס פותח שערים..... רסה

שער א - עיגולים ויושר ..... רעא

שער ב - אורות א"ק..... רעט

שער ג - אורות העקודים ..... רפה

שער ד - אורות הנקודים..... שז

שער ה - התיקון ..... שלא

קונטרס פתחי שערים - תוכן העניינים מכל שערי ע"ח ומבו"ש

ע"ן חיים ..... שמג

מבוא שערים ..... תכד

אמרות טהורות

פרשיות ומועדים

פרשת נח..... תלה

פרשת וירא - מאמר האמונה..... תלה

פרשת חיי שרה..... תלח

פרשת וישלח ..... תלח

פרשת תולדות - ויצא -וישלח..... תלט

פרשת וישב..... תמא

פרשת וישב - ענין יהודה ותמר ..... תמב

פרשת ויגש ..... תמט

פרשת כי תשא ..... תמט

פרשת אחרי ..... תנ

פרשת אחרי - ביאור דברי האוה"ח הק' ..... תנ

פרשת בחוקותי ..... תנב

פרשת בהעלותך..... תנב

פרשת שלח..... תנד

פרשת קרח ..... תנו

פרשת פנחס..... תנז

פרשת ואתחנן..... תנח

פרשת כי תבא..... תנח

שבת ..... תנט

שבת וי"ח..... תנט

שבועות..... תס

יוה"כ ..... תסא

סוכות..... תסב

חנוכה..... תסב

חמשה עשר בשבט..... תסב

פורים ומחיית עמלק..... תסג

ל"ג בעומר..... תסה

ליקוטי ענינים שונים

מצות התשובה..... תסז

והבוטח בה' וגו' ..... תסט

שמאלו תחת לראשי..... תע

ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע..... תע

ערבות ..... תע

חובות הלבבות שער הכניעה פ"ז ..... תעא

השגחה..... תעב

מפליאות ההשגחה עליונה..... תעה

ענין שם הנסירה שהוא שם הפרנסה..... תעה

תיקוני המצות..... תעו

חכמה בינה דעת ..... תעו

הרצון תלוי בלב..... תעז

נעוץ סופן בתחילתן..... תעח

חובות הלבבות בהקדמה..... תעח

חביבין ישראל..... תעח

הבוחר בעמו ישראל באהבה ..... תפ

ואהבת לרעך כמוך..... תפ

א"ל חי וקיים.....תפ
אין ערוך לך..... תפא
מאמרי חז"ל
פרקי אבות.....תפב
ברכות ה ע"ב..... תפג
ברכות ז ע"א.....תפד
ברכות לה ע"א..... תפה
שבת ל ע"ב..... תפח
שבת לא ע"א..... תפט
ביצה לח ע"א..... תצ
סוטה יז ע"א..... תצ
סנהדרין מב ע"א..... תצא
נדה כד ע"ב..... תצב
טעות בברכה – ברכות יב ע"א..... תצב
דרוש לתשובה – מימי חורפו..... תצה
ברכה על תקנה דרבנן – מימי חורפו..... תצח
נתיצת תנור..... תקא

קונטרס הציורים

שער אנ"ך פ"ה..... תקה
שער פרקי הצלם פ"א-ד, שער פרטי עי"מ פ"ב, שער הפרצופים פ"א-ב..... תקז
שער הפרצופים פ"ד..... תקט
שער מיעוט הירח, סדר בחי' המלכות..... תקי
שער פנימיות וחיצוניות..... תקיב
שער קיצור אבי"ע פ"י, ד' יסודות דצח"מ..... תקטו

קונטרס ההעתקות

סדר תיקון ד' עולמות..... תקכא
כוונות ק"ש ועמידה..... תקכג
כוונות ק"ש שעל המטה..... תקלט
כונת כתיבת שם הוי"ה וי"ב תפירות..... תקמ
כוונות קבלת שבת וערבית..... תקמא
דוגמא מכוונות ליל הסדר..... תקמד
דוגמא מכוונות ספיה"ע..... תקמו
כוונות תקיעת שופר..... תקמח
חלק מכוונות הנענועים..... תקנב
כוונות הדלקת נר חנוכה..... תקנג
תיקון שובבי"ם..... תקנד
יחודים, כוונות ההשתטחות..... תקנו
ציורים..... תקסג
האילן הקדוש..... תקסז
ענינים שונים ומגילות יחוס..... תפ
הוספה – השוואת סדר שערי ע"ח ופע"ח בין הדפוסים השונים..... תפה

הקדמות
ומכתבי קודש
מתלמידי
הרה"ק המחבר
ומצדיקי הדור
זצוק"ל

הקדמות ומכתבי קודש

מכתבים אלו דלהלן **נכתבו להגהות וביאורים לספר הגלגולים** מאדמו"ר הה"ק המחבר, שנדפסו בשנת ה'תשמ"ו ע"י בנו אא"ז אדמו"ר הגה"צ מוהר"ר יעקב שמשון לנדמן זצ"ל [ונדפסו גם כאן בחלק הביאורים], ויפה כוחם גם על כל דברי הספר הזה, וזכרון אחד עולה לכאן ולכאן, גם יש בהם הרבה פרטים מתולדותיו ומעשיו והילוכו בקודש

מכתב הקדמה
מאת הרב[א] הגאון האמיתי בנגלה ובנסתר
צדיק וחסיד ר' שריה דבליצקי (שליט"א) זצ"ל

זה ידיד נפשי הרה"ג ר' יעקב שמשון לנדמן (שליט"א) הראה לי את ספר הגלגולים שהוא עומד להוציא בצורה חדשה מרהיבת עין, ובתוכו משובצים הגהות והערות יקרות מאת מר אביו הגה"ק והמקובל האלוקי חסידא ופרישא מעובדי ה' בכוונה רבי משה יהושע לנדמן זצ"ל וזי"ע, שעבר על הספר והגיהו, ורצונו עז היה שהספר יבוא לדפוס יחד עם הגהותיו, ולכל זמן ועת לכל חפץ, ועכשיו לאחר עבור כ"ו שנים להסתלקות הצדיק הנ"ל הגיע הזמן והעת להוצאת ספר קדוש זה, ומשמים יצא הדבר כן, כי בזמננו זה אכשר דרא ונתרבו דורשי ה' ועוזו שוחרי פנימיות התורה וסודותיה, ועל כן ספרי הקבלה הנדפסים ויוצאים לאור כעת יש להם דרישה ולא מונחים ח"ו כאבן שאין לה הופכים, וידוע דלימוד קדוש זה מקרב הגאולה שתהיה במהרה בימינו אמן.

ולכן טוב מאד ויפה בעתו שידידי התעורר כעת בצירוף עוד איש חסד יקר נ"י, להוציא ולהדפיס לאור ספר קדוש זה מעוטר בעטרה שעטרה לו הגה"צ המקובל האלוקי מר אביו זצ"ל בהגהות יקרות וחשובות.

והנני מצטרף לרבנן קדישי המסכימים בלב ונפש לזה, ומאחל למו"ל שליט"א שיזכה להיות ממזכי

א. א"ה, הגאון ר' שריה דבליצקי זצ"ל היה מבאי ביתו ומתלמידיו של אדמו"ר הה"ק המחבר, והה"ק המחבר העריכו מאוד וגם הורה לבנו לכבדו בקימה גם בהיותו עוד צעיר לימים [- שמעתי מפי אבי מורי ז"ל], ולמד עמו ע"ח על הסדר [- כך סיפר בעצמו למורנו הגרש"א], הגאון זצ"ל זכר בסילודין עד סוף ימיו את זכר אדמו"ר הה"ק המחבר, ובכל עת שנכנסתי אליו עודדני להמשיך בהוצאת כתביו והתעניין בכל התקדמות בעריכה, וגם הביע רצונו לכתוב הקדמה מיוחדת לספר זה, אלא שנטרפה השעה ונסתלק מעמנו למגינת לב בחודש אב ה'תשע"ח, זיע"א.

הקדמות ומכתבי קודש

הרבים בעוד הרבה ספרים טובים ומועילים, דרשו ה' ועוזו בקשו פניו תמיד ע"י העסק ברזין דאורייתא מצורף ללימוד בנגלה, והיו תואמים יחדיו לעשות נחת רוח לבורא ית"ש ולאוקמי שכינתא מעפרא.

והיות וכמעט ונשכח שם הגה"צ המקובל האלוקי בעל ההגהות זצ"ל, אחר שגם בחייו היה צנוע מאד והשתדל להסתיר פעליו ומדריגותיו, כ"ש לאחר שעברו הרבה שנים להסתלקותו לישיבה של מעלה, וכמו כן רבים הם שאין יודעים כלל מהו ספר קדוש זה הנקרא ספר הגלגולים, לזאת אמרתי להודיע כאן גם אודות הגה"ק בעל ההגהות וגם אודות הספר, ותהיינה שורות אלו לזכרון לו בבחינת גלעד למען יזכר שמו בקרב דורשי ה' ועוזו, וכל אחד ילמד ממעשיו הברוכים והנהגותיו הקדושות מה שאפשר.

אודות מחבר ההגהות, הגה"צ מקובל אלוקי רבי משה יהושע לנדמן זצ"ל

הגה"צ הזה היה נצר משרפי מעלה רבותינו שבדורות הקודמים, ועוד מנעוריו בחר לו ללכת בדרך העולה בית אל, להיות מיחידי סגולה השרידים אשר לפני ה' ממחצדי חקלא דאינון זעירין בשולי כרמא, ובד בבד עם התקדשותו להיות כולו לה' ופרישותו וצניעותו המופלגת עלה ונתעלה הפלא ופלא בחלק הנסתר שבתורת כתבי רבינו האריז"ל וזוה"ק והתיקונים נוסף ללימודי הנגלה בתוה"ק, והיות ובערי ארץ מולדתו ערי רומניה והסביבה לא נמצא לו אז כמעט מי שהיה לו שם בלימוד זה הוצרך לעמול ולייגע עצמו בלבדו, וכפי שסיפר לכותב שורות אלה בשעתו, שקרוב לחמישים שנה עמל ויגע שם לבד בחלק הזה של תוה"ק ואמנם היה בקיא נפלא בכל כתבי האריז"ל.

שיטתו שעליה שמר בקפדנות היתה לבל להיזקק לשום מפרש או לשום מחדש ולא לשום ספר חוץ מכתבי האריז"ל גופא, אלא רק לדברים שנאמרו בכתבי האריז"ל ללא כחל ושרק, והודות לבקיאותו העצומה בהם היה מבאר ומתרץ כל קושיה שעולה בלימוד וכל אי הבנה בלימוד בדברי האריז"ל בעצמם מיניה וביה שנאמרו במקום אחר הפלא ופלא. נאמן לשיטתו זאת לא נטה גם אחר דרך הרש"ש זיע"א שבקרב המקובלים שבארה"ק נתקבל בממשיך ישיר להאריז"ל וכל מעשיהם וכוונותיהם על פיו, הגה"ק עם כל הערכתו את גדולת הרש"ש זיע"א וכל קדושים עמו, לא סר מפשטות דברי האריז"ל.

הגה"ק ציס"ע רימ"ח זצ"ל כותב בהקדמה לספרו על ח"פ להר"מ וז"ל 'ולעומת זה אם נגשים אל הקודש באימה וביראה בזיכוך וטהרת המידות אפשר לזכות גם להביא את הדברים הנאצלים עם רום הדרת גדולתם לעצמיות סדרי החיים, להיות חי בהם ועל פיהם, ושיהיו טבועים בדם התמצית ולחלוחית העצמות, ולשרות על ידי זה בנהרי נחלי עדנים עדני קודש, ולקיים על פי העדנים הללו את כל התורה כולה לפרטיה ודקדוקיה בעתם ובזמנם', את קיומם של דברי הקודש אלה ראינו בהגה"ק רבי משה זצ"ל איך עם תוקף צניעותו ופרישותו המופלגת וכן שקידתו המופלגת, זכה שהדברים הנאצלים עם רום הדרת גדולתם היו טבועים בו ברוחו ונפשו.

מטבע הדברים במהלך קדושה כזה, שגם תפילתו היתה בסילודין כוונות ויחודים שנאמרו ונסדרו

הקדמות ומכתבי קודש

בכל כתבי האריז"ל, ונאמן לשיטתו שלא להיזקק לסידרי ופרושי אחרים סידר לו לעצמו סידורים בסתרי הכוונות כפי דיוקם וצביונם כפי שנאמרו בדיוק בכתבי האריז"ל, ובסידורים אלה התכוון והתפלל ג' פעמים ביום להיותו בונה בשמים עליותיו, והמה היו כמורידי אור בסתרי המדריגות ולהיותו כמקבל השפע ומחלקו אח"כ לעולם כולו.

כבר בצעירותו היה ניכר במעלליו וכל העם קוראים אחריו קדוש, כפי נוהג ערי המחוזות ההם נתעטר ממילא בעטרת האדמורו"ת עם היותו בעצמו לא מרוצה כל כך מזה, היות והנהגה זאת גזלה כמובן מזמנו שהיה כולו קודש לה' בתורה ועבודה, וגילה דעתו תמיד שהיה מוותר על כל מגישי הפדיונות, היות ושמירת הזמן היתה בעינו יקרה מפז.

ומאד מאד אחז במידת הצניעות ובפרט שהצניעות יפה ללימוד הקדוש הזה, ולכן אף שהיה תדיר עוסק בכתיבה דרך לימודו לימודי ה' בהיותו סגור ומסוגר, הרי כשהיו צריכים להכנם לחדרו דאג מאד להסרת והטמנת כל הכתבים ורובי הספרים, בהנהגה זאת נהג גם כאשר גדולי אדמורי"ם שידעו בערכו בקרוהו בביתו נאוה קודש, וגם בבוא אחיו שהיה רב בישראל לבקרו, היפך מאחרים שהיו כביכול 'שוכחים' כתבי יד וכו' על השולחן בבוא מישהו אליהם למען תפורסם גדולתם.

ובהתאם למידת צניעותו זאת, הרי בעלותו ארצה בחורף תש"י, וקביעת דירתו היתה ביפו שכונת גבעת עליה, הרי שם אמנם התפלל בציבור בסידורי הכוונות אשר לו היות והאנשים התמימים לא ידעו בין כה בין ימינם לשמאלם, אך בעקרו אח"כ דירתו לעוב"י בני ברק עיר מלאה חכמים ובסופרים, כאן כבר נהג אחרת, והתפלל ביחד עם המנין, אמנם היותו מסוגר בחדרו הוא, כי לא רצה לפרסם בשום אופן את דרך תפילתו בכוונות ויחודים כעבד לפני המלך, ולסיום הקרי"ש והשמו"ע שלו שארכו זמן רב ניתן על ידו האות בצורת דפיקה מוסכמת למען יוכל הש"ץ להתחיל בהמשכת התפילה, ורק לקריאה"ת היה נכנם לביהכנ"ס פנימה.

גם הקרי"ש שעל המיטה ארכה בערך כשעה אחת להיות מרובים בה הכוונות, פרישותו מעניני העולם היתה עד כדי כך שכמעט ולא נראה ברחוב ובהילוכו פעם ברחוב וכמו כן בנסעו פעם במכונית לבקר את דודו כ"ק אדמו"ר מהוסיאטין זצ"ל לא מצא את הדרך לחזור לביתו.

חצי שעה ביום בערך היה סגור ומסוגר להיותו עושה אז חשבון נפש. בהיותו עוד בחו"ל גידל יתומה בתוך ביתו וזהירותו בדיני יחוד איתה כשהרבנית לא היתה בבית היה הפלא ופלא. פרישותו תבעה ממנו גם סיגופים שאותם קיים בנפשו, אך לא הורה לאחרים, ובהיותו עדיין בחו"ל דר ברומניה בערי בענדר וגאלאץ היה הולך לביהנ"ס עם מטריה גם ביום רגיל כסגולה לשמירה מופלגת מהסתכלות.

לא נשא פני איש וכשאחד ממיטיביו הגשמיים פער פעם פיו אודות חשיבות אמירת סליחות בתעניות הוכיחו על פניו בלשון קשה ללא כל התחשבות עם זה שהנ"ל עלול להפסיק מתמיכתו. אמנם הקב"ה תובע כבודם של צדיקים, ולכן כאשר פעם בצעירותו עוד במעמד הכנסת ס"ת

הקדמות ומכתבי קודש

נתכבד ע"י ראשי הקהל שהוא יהיה מכנים הם"ת לארון הקודש, ובא אחד ומחמת סיבה כל שהיא חטף ממנו את הם"ת בפני עם ועדה והכניסו הוא, הרי למרות מחילת הצדיק על זה, היתה זו אצל איש זה הכנסת ס"ת האחרונה בחייו.

כאמור עלה לארה"ק בחורף תש"י, וכעשור שנים קיים בנפשו בשמחה רבה ישיבת ארה"ק, ולא רצה כלל בבואם של חסידים אליו למרות שמצבו הגשמי היה יכול להתרומם עי"ז, ורק בעל כרחו ענה אמן לאלה המעטים שהכירוהו עוד מארץ מולדתו או מעט קומץ המבינים שעמדו כאן על תכונותיו הקדושות.

וזכה כאן לשבת לפני ה', מתחילה ביפו ואח"כ בבני ברק, ועבד את ה' בכל נשמתו, התוה"ק לכל חלקיה הנגלה והנסתר יחדיו, ותפילתו מתובלת עם כוונות ויחודים. והיות ובחו"ל שמה, לא היו בידיו כמה ספרים בדברי האריז"ל שהודפסו כאן בארה"ק ולא הגיעו לארצות ההם, וכמו שער הכוונות, דבחו"ל רק היו בידו ספרי הפרי עץ חיים שהם מהדורא קודמת לשער הכוונות, לכן בהיותו כאן חקר ודרש על כל הספרים שלא היו לפניו בחו"ל בעת שכתב שם את סידוריו הקדושים, וכאן עפ"י ספרים מדוייקים אלה הוסיף ותיקן את מה שהיה צריך להוסיף ולתקן, וכמובן שהתרחק מכל עסקי הרבים, וכשנודע כאן על גדלותו והיתה כעין הצעה לצרפו למועצת גדולי התורה דחה הצעה זו מכל וכל, באומרו שלאחרים לא יתקן ולעצמו יקלקל.

הגה"ק נתבקש לישיבה של מעלה אחר שחלה במחלה קצרה, ביום י"ד כסלו שנת תש"ך, הלוויתו היתה רבת משתתפים ונטמן בבית העלמין הלפרן בבני ברק בין קברי מרנן ורבנן ועל ציונו נבנה אהל, והיה כל מבקש ה' יבוא שמה להתפלל לה' שבזכות הצדיק הזה יושע בדבר ישועה ורחמים ובקרוב נזכה בביאת משיח צדקנו ובנין בית מקדשנו ותפארתנו עם תחיית מתי עמו ישראל ומתיך יקומון.

ועלי לציין שכל מעלותיו שנכתבו כאן שהם כמובן רק חלק קטן ממעלותיו אפס קצהו תראה וכו' הם בחלקם ממה שראיתי בעצמי בהיותי מבקר בהיכלו כאן בהיותו גר בבני ברק ושומע לקחו מדי פעם בפעם, ובחלקם ממה שמסר לי תלמידו המופלג הרב הגאון בקיא בנגלה ונסתר זקן יושב בישיבה מוה"ר ר' יהודה ליב דרמר (שליט"א) שהיה בזמנו רב ומו"צ בבאקוי ועכשיו יושב על התורה והעבודה לפני ה' בבני ברק[ב].

ב. ובנותן טעם להביא כאן מה שעוד מצאנו בס"ד במאסף 'ישורון' שיו"ל זה עתה בניסן ה'תשע"ט במדור הוכרון להגר"ש דבליצקי זצ"ל במכתב שכתב לעמיתו ורעו הגרי"ל זוסמן זצ"ל בתוך השלושים לפטירת אדמו"ר הה"ק המחבר, וז"ל שם [עמ' תצה-תצו, ותחילת המכתב נקרע וחבל על דאבדין] '.....בתורת הסוד כמעט חד בדרא, והשאיר הרבה כתבים ובתוכם סידור ק"ש ועמידה שסידר לעצמו ג"כ רק מפע"ח ושעה"כ אלא דהוא סידר לו כל הכוונות גם מהחברים אחת מהן לא נעדרה, ותפילת העמידה שלו היתה בממוצע שעה אחת, ובחו"ל היה לו מנין יהודים זקנים שהיו אומרים תהילים בציבור עד שהיה גומר העמידה ומתחילים החזרה ערב ובוקר וצהרים' עכ"ל הגר"ש דבליצקי, ובתשובת הגרי"ל זוסמן להגרש"ד שם מבקש מאתו וז"ל 'אולי ישנם תחת ידך ביאורים שונים שקבלת מהאדמו"ר

הקדמות ומכתבי קודש

וכעת בענין הספר[א], הנה ידועים לנו ונמצאים היום בידינו כל כתבי האריז"ל המדוייקים שהם העץ חיים מבוא שערים ושמונה שערים, שמונה השערים היו בכתב יד בארץ ישראל ובמצרים, ונדפסו בראשונה רק בערך לפני כמאה וחמישים שנה, והם הם הכתבים המדוייקים ביותר, אך לכל אחד מהשמונה שערים קדם איזה ספר בשם אחר או בשם דומה, שהוא כאילו משמש מהדורא קודמת לשער המסוים מהשמונה שערים, והרוצה לעמוד על כל פרטי המהדורות האלה לספריהם ולשמותם, יעיין בלשם שבו ואחלמה, חלק הקדמות ושערים עמוד 117 ששם פורט הכל בהרחבה. אחד מהשערים הוא שער הגלגולים הנמצא כהיום מודפס בידינו, והמהדורא הקודמת אליו הוא ספר הגלגולים שלפנינו היוצא כעת לאור במהדורא מהודרת.

ואלו הם דברי הלשם שבו ואחלמה שם בנוגע לספר דידן, וז"ל, ושער הגלגולים הוא כעין ספר הגלגולים, וישנו חידושים בכל אחד מהם מה שיש בזה ואין בזה ע"כ, עוד כתב שם בדרך כלל וז"ל, הגם שעיקרן כל הדברים הנאמרים בכל השמונה שערים, הנה הם בספרים שחשבנו לעיל, עכ"ז הנה נמצאים בהם חידושים רבים למאד מה שלא נמצא בהשמונה שערים כלל וכו' וכן בספר הגלגולים (נמצא דברים שאין בשער הגלגולים), ע"כ.

ועיין עוד בהקדמת המחבר והמאסף חידושים לספר הליקוטים, הגה"ק ר' זאב וואלף אשכנזי זצ"ל בספר הליקוטים הנדפס בירושלים מצורף לשער הפסוקים בשנת תרע"ג, שהאריך שם, שכן היה הדרך של הגאונים הגדולים והמקובלים האמיתיים מרבני אשכנז אשר היו מכמה דורות שמלפנינו שלמדו בדברי שאר תלמידי האריז"ל (ר"ל חוץ מהח' שערים) וטרחו וידעו לתרץ את דבריהם הקדושים וכו' ע"כ.

באופן שדבר גדול נעשה בזה בהוצאת ספר הגלגולים שלפנינו, והוא הוספת נדבך חשוב מאד בספרי הקבלה הקדושים להאדרת ולהגדלת לימוד קדוש זה.

שריה דבליצקי
בני ברק
כ"ב מנחם אב תשמ"ו

זצ"ל וכו' ולפי דבריך הרי לאדמו"ר זצ"ל היתה לו **בהירות גדולה בכל הענינים בלי סיבוכים** ולכן הייתי רוצה לדעת מהני מילי מעלייתא מפומיה דרב' ע"ש.

ג. א"ה, הקדמה זו נכתבה על ספר הגלגולים עם הגהות וחידושי הה"ק המחבר שיו"ל בשנת תשמ"ו, וע"ז קאי כאן דברי הגאון מוהר"ש זצ"ל, ויש להוסיף שגם בספר הגלגולים גופא ישנם ב' מהדורות, א] זו שנדפסה בפרעמישלא תרל"ו ע"י הרה"ק משינאווא והיא מחזיקה ע"ז פרקים, והוא הדפוס המצוי יותר. ב] זו שנדפסה בפרנקפורט תמ"ד ואח"כ בלעמבערג ובוילנא, והיא מחזיקה ל"ה פרקים ועוד